

Aan de gemeenteraad

datum 19 december 2023
behandeld door J.K. de Jong
ons kenmerk 2023-0174476
telefoonnummer 078 770 6259
onderwerp capaciteitsbehoefte
asielopvang, taakstelling
statushouders en
ontheemden Oekraïne.

Geachte leden van de raad,

De opvang van Oekraïense vluchtelingen en asielzoekers is een onderwerp dat al sinds de start van deze collegeperiode hoog op de agenda staat. Via raadsinformatiebrieven en themabesprekingen bent u door het college steeds meegenomen in de actuele ontwikkelingen. In die lijn ontvangt u deze raadsinformatiebrief.

Aanleiding

Recent zijn de Tweede Kamer, provincies en gemeenten door de staatssecretaris geïnformeerd over de capaciteitsbehoefte van de asielopvang en de taakstelling voor statushouders. In de brieven die de staatssecretaris hierover heeft verstuurd, luidt hij de noodklok. Er is een tekort aan opvangplekken voor asielzoekers en de huisvesting van statushouders blijft achter. Daarnaast is er zorg over het dreigende tekort aan opvangplekken voor Oekraïense ontheemden.

U ontvangt bijgaand de brief die de staatssecretaris aan de provincies en gemeenten heeft gestuurd. Daarnaast is een ledenbrief bijgevoegd die het VNG Bestuur recent over ditzelfde onderwerp stuurde. De aspecten die voor onze gemeente het meest relevant zijn, worden hieronder belicht. Daarbij wordt de impact voor Papendrecht beknopt geduid.

De opvang van Oekraïense ontheemden

Landelijk is een tekort ontstaan aan opvangplekken voor Oekraïense ontheemden. Dit maakt het werk van de 'hubs' (aanmeldlocaties voor Oekraïense ontheemden die opvang nodig hebben) in Amsterdam en Utrecht zeer lastig. Via het Veiligheidsberaad, dat tot 1 januari 2024 een coördinerende en ondersteunende rol heeft, worden extra plekken gezocht op basis van de in het Veiligheidsberaad afgesproken verdeelsleutel.

Impact Papendrecht

Op de schaal van Zuid-Holland Zuid (ZHZ) wordt in onze regio de opvang van Oekraïners afgestemd. In vergelijking tot andere gemeenten in de regio biedt Papendrecht naar verhouding een beperkt aantal plekken. Al sinds het begin van de oorlog in Oekraïne heeft Papendrecht 50 opvangplekken in zalencentrum De Palm. Begin december 2023 zijn de bewoners van De Palm verhuisd naar Poldermolen 10-18. Ook dit pand biedt in totaal plek aan 50 personen. Gezien de landelijke krapte in de opvang, is niet uit te sluiten dat de druk op Papendrecht wordt opgevoerd om extra opvangplekken voor Oekraïners te creëren.

De opvang van asielzoekers

De totale capaciteitsbehoefte die het COA heeft voor 1 januari 2024 bedraagt ca. 69.900 opvangplekken, waarvan ca. 5.900 voor alleenstaande minderjarig vreemdelingen (AMV). Dit zal richting 1 januari 2025 oplopen naar een aantal benodigde opvangplekken van 96.000 opvangplekken, waarvan ca. 8.100 specifiek voor AMV. Binnen deze hoge capaciteitsbehoefte zijn ruim 21.000 statushouders meegerekend die volgens de prognose op 1 januari 2025 nog in de opvang verblijven. Zij kunnen niet doorstromen omdat gemeenten hen geen woning kunnen bieden. Structureel inzetbare locaties zijn helaas niet van de ene op de andere dag inzetbaar vanwege de lange realisatietijd. Tegen deze achtergrond vraagt het Rijk ook opvanglocaties te realiseren die tijdelijk kunnen worden ingezet.

Impact Papendrecht

Naast de gerealiseerde opvang voor 50 AMV'ers aan de Seringenstraat zet het college in op huisvesting voor 30 AMV'ers op de flexlocatie Noorhoek. Daarnaast is met het COA een bestuursovereenkomst gesloten voor Poldermolen 8 en was oplevering voorzien in 2023. Doel was dat de bewoners van de locatie Anthony Fokkerweg (boot) over te plaatsen naar de locatie Poldermolen 8. Zoals u bekend heeft COA deze planning niet gehaald en is op verzoek van COA de boot verlengd tot begin februari 2024. Met COA is afgesproken dat de bewoners van de boot overgaan naar locatie Poldermolen 8. Wij spreken COA aan op hun verantwoordelijkheid voor het tijdig opleveren van de locatie.

Het college heeft het standpunt dat gegeven de actuele situatie in het land Papendrecht met de hierboven genoemde opvangvoorzieningen haar verantwoordelijkheid neemt, passend bij de schaal en draagkracht van onze gemeenschap. De Spreidingswet biedt gemeenten de mogelijkheid onderling afspraken te maken. Een gemeente kan er bijvoorbeeld voor kiezen minder opvangplekken te bieden, maar daar tegenover juist meer statushouders te huisvesten. Aangezien realisatie van een grote opvanglocatie binnen het stedelijk gebied van Papendrecht lastig te realiseren lijkt, verkent het college deze mogelijkheid.

De huisvestingsopgave voor statushouders

Het Rijk heeft de taakstelling voor de huisvesting van statushouders voor de tweede helft van 2023 naar beneden bijgesteld, van 27.300 naar 17.600 personen. Redenen voor deze verlaging zijn onder andere:

- de IND is later gestart met een inhaalslag in de beoordeling van asielaanvragen
- er zijn minder asielaanvragen ingewilligd dan verwacht
- er kwamen minder nareizigers dan verwacht
- in gemeenten is een tekort aan passende woningen die beschikbaar komen.

Voor de eerste helft van 2024 is de nieuwe taakstelling landelijk vastgesteld op 18.750 te huisvesten statushouders. Deze taakstelling bestaat uit de reguliere prognose op instroom, vermeerderd met een uitgestelde inhaalslag van de IND.

Papendrecht

De afgelopen periodes wist Papendrecht de halfjaarlijkse taakstelling te realiseren. De taakstelling voor het eerste halfjaar 2023 was 39 te huisvesten statushouders. Dankzij een eerder opgebouwde voorsprong is die taakstelling nipt behaald, met een kleine plus van 2 statushouders.

Voor het tweede halfjaar van 2023 was de taakstelling 50 te huisvesten statushouders. Dat is nu door het Rijk verlaagd naar 32. Het college verwacht dat deze verlaagde taakstelling niet gerealiseerd wordt. Hoofdzakelijk komt dit door het tekort aan koppelingen vanuit de IND. De provincie houdt hiermee rekening bij haar toezicht.

Voor de eerste helft van 2024 heeft Papendrecht de opgave 34 statushouders te huisvesten. Dit is een aanzienlijke opgave. Dat vraagt vooral van Woonkracht10 en Vluchtelingenwerk opnieuw grote inzet om huisvesting te realiseren en statushouders te begeleiden bij hun vestiging. Deze opgave onderstreept ook het belang om met vaart te werken aan de bouwopgave en aan flexwoningen. Daarmee wordt in Papendrecht de woningvoorraad verruimd voor alle woningzoekenden, dus ook voor statushouders.

Langetermijnstrategie Papendrecht

De bovenstaande context onderstreept het belang te komen tot een lange termijnstrategie voor Papendrecht. Daarin wordt zowel ingegaan op de huisvesting als de participatie van vluchtelingen in onze gemeente. Het college verwacht u dit document eind maart 2024 aan te kunnen bieden.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Papendrecht,
de secretaris,

de burgemeester,

J.M. Ansems

M.J.M. van Driel

> Retouradres Postbus 20301 2500 EH Den Haag

**Directoraat-Generaal
Migratie**
Directie Regie Migratieketen
Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv

Projectnaam
Taakstelling
Ons kenmerk
4970503

Datum 10 november 2023
Onderwerp Capaciteitsbehoefte asielopvang 1 januari 2025 en taakstelling
huisvesting 2024-I en evaluatie taakstelling 2023-II

*Bij beantwoording de datum
en ons kenmerk vermelden.
Wilt u slechts één zaak in uw
brief behandelen.*

Geachte Commissarissen van de Koning, gedeputeerden, burgemeesters en
wethouders, en corporatiebestuurders,

In deze brief wordt u, naar aanleiding van de publicatie in de Staatscourant,
geïnformeerd over de bijstelling van de huidige taakstelling 2023-II en de
taakstelling huisvesting statushouders voor de periode van 2024-I. Tevens stellen
wij u op de hoogte van het capaciteitsbesluit (de opvangbehoefte) van het Centraal
Orgaan Asielzoekers (COA) voor 2024 en de verdeling daarvan. Tot slot informeren
wij u over de gemaakte afspraken tijdens de Landelijke Regietafel (LRT) van 10
november jl.

Achtereenvolgens wordt u geïnformeerd over:

- (I) Actueel beeld
- (II) Capaciteitsbesluit COA
- (III) Provinciale verdeling capaciteitsbehoefte reguliere asielopvang
- (IV) Taakstelling 2023-II en 2024-I, inclusief alleenstaande minderjarige
vreemdelingen (amv)
- (V) Afspraken LRT Huisvesting statushouders
- (VI) Evacuees Soedan
- (VII) Verwachting taakstelling 2024-II

(I) Actueel beeld

De druk op de asielketen is al geruime tijd hoog. De uitdagingen voor de
migratieketen als geheel, gemeenten en provincies blijven als gevolg daarvan
onverminderd groot. Dit is met name zichtbaar in de asielopvang van COA en bij
het doorplaatsen van statushouders naar gemeenten. De uitdagingen bij de opvang
van Oekraïense ontheemden versterken deze problematiek. Het komt immers
allemaal samen bij de gemeenten.

Vandaag zijn een aantal brieven over de asielsituatie naar de Tweede Kamer
gestuurd. Daarin is ook aangegeven welke maatregelen wij treffen om naar een
stabiel landschap te komen.

Voor 2023 is de bandbreedte van de totale asielinstroom geactualiseerd en zijn
daarbinnen drie scenario's uitgewerkt. Wij verwachten tussen de ca. 45.000 en
60.000 aan instroom uit te komen. De asielinstroom is daarmee onverminderd hoog

en zorgt tevens voor grote druk op de asielopvang. Daarnaast loopt de huisvesting van statushouders door gemeenten fors achter, ook in relatie tot de bijgestelde taakstelling 2023-II (zie onder IV). Snelle huisvesting van statushouders zorgt onmiddellijk voor verlichting van de druk op de asielopvang en maakt het voor de statushouder mogelijk om een goede start te maken in de Nederlandse samenleving (zie onder VI).

**Directoraat-Generaal
Migratie**
Directie Regie Migratieketen

Datum
3 oktober 2023

Ons kenmerk
4 9 70503

Met de opvang van asielzoekers, de huisvesting van statushouders én de integratie van nieuwkomers in onze samenleving staan wij voor grote opgaven. De afgelopen jaren is deze opgave steeds complexer geworden. Dit vraagt veel van alle betrokken partijen, niet in de laatste plaats van alle gemeenten in Nederland. We willen onze grote waardering uitspreken aan allen die in de afgelopen maanden een enorme inspanning hebben geleverd om voldoende opvangplekken voor asielzoekers en Oekraïense ontheemden te realiseren, alsmede de huisvesting van statushouders.

Op 22 september en 6 oktober jl. heeft staatssecretaris van Justitie en Veiligheid Van der Burg een dringend beroep gedaan op alle colleges van burgemeester en wethouders om versneld opvangplekken voor asiel te realiseren, dit om te voorkomen dat de maximale bezetting van 2.000 opvangplekken in Ter Apel overschreden zou worden. In de brief van 6 oktober werd tevens aangekondigd dat u op korte termijn een brief zou ontvangen over de taakstelling huisvesting 2023-II en 2024-I en het capaciteitsbesluit van COA.

(II) Capaciteitsbesluit COA

Twee keer per jaar stelt COA het capaciteitsbesluit vast. Het capaciteitsbesluit bevat de verwachte benodigde capaciteitsbehoefte (aantal opvangplekken) in de aankomende periode.

Op basis van de recent afgegeven prognose en de ontwikkeling van de in-, door- en uitstroom heeft het COA een nieuw capaciteitsbesluit genomen. De totale capaciteitsbehoefte die het COA heeft voor 1 januari 2024 bedraagt ca. 69.900 opvangplekken, waarvan ca. 5.900 voor amv. Dit zal richting 1 januari 2025 oplopen naar een aantal benodigde opvangplekken van 96.000 opvangplekken, waarvan ca. 8.100 specifiek voor amv. Binnen deze hoge capaciteitsbehoefte zijn ruim 21.000 statushouders meegerekend die volgens de prognose op 1 januari 2025 nog in de opvang verblijven. Ter vergelijking, thans zijn dit ongeveer 16.000 statushouders. Als gemeenten, conform de wettelijke taakstelling, het merendeel van deze 21.000 statushouders tijdig huisvesten, zal dat een overeenkomstige daling van de capaciteitsbehoefte betekenen. Om gemeenten daarin verder te ondersteunen wordt met kracht ingezet op de doorstroomlocaties en de aanpak versnelling huisvesting, zoals later in deze brief beschreven.

(III) Provinciale verdeling capaciteitsbehoefte reguliere asielopvang

Conform de aan de Landelijke Regietafel (LRT) afgesproken verdeelsleutel, die gehanteerd wordt totdat de Eerste Kamer instemt met de Wet gemeentelijke taak mogelijk maken asielopvangvoorzieningen (Spreidingswet) en de wet in werking treedt, wordt de benodigde opvangcapaciteit verdeeld over de provincies

Onderstaand ziet u in tabel 1 wat dat betekent voor de verdeling over en daarmee de opgave voor de provincies op 1 januari 2025. Hoe de verdeling van opvangplekken vervolgens plaatsvindt binnen de provincie tussen de gemeenten, is

aan iedere Provinciale Regietafel (PRT) om zelf overeen te komen. Het verzoek is om, net zoals in het Wetvoorstel gemeentelijke taak mogelijk maken asielopvangvoorzieningen, geen restricties te hanteren ten aanzien van de te plaatsen doelgroep op opvanglocaties. Hoewel wij begrip hebben voor de maatschappelijke dynamiek die de komst van een locatie met zich kan meebrengen, leiden dergelijke restricties er in de praktijk toe dat veel plekken niet inzetbaar zijn en bepaalde groepen lastig plaatsbaar zijn of juist te geconcentreerd op bepaalde locaties moeten worden ondergebracht.

**Directoraat-Generaal
Migratie**
Directie Regie Migratieketen

Datum
3 oktober 2023

Ons kenmerk
4 9 70503

Provincie	Opgave extra opvangplekken (gewogen)	Provinciale opgave 2023-I (77.100 op 1-1-2024)	Provinciale opgave 2023-II (96.000 op 1-1-2025)
Drenthe	200	3.553	3.753
Flevoland	169	3.449	3.618
Fryslân	302	3.774	4.076
Gelderland	1.402	7.590	8.992
Groningen	244	3.851	4.095
Limburg	720	4.355	5.075
Noord-Brabant	2.026	9.658	11.684
Noord-Holland	3.675	11.430	15.105
Overijssel	811	4.081	4.892
Utrecht	1.018	4.793	5.811
Zeeland	512	1.469	1.981
Zuid-Holland	7.823	19.097	26.920
Totaal (afgerond)	18.900	77.100 ¹	96.000

Het realiseren van voldoende structureel inzetbare opvangplekken is een opgave die is belegd aan de Provinciale Regietafels (PRT's). In algemene zin wordt de opgave doortastend ter hand genomen, zij het dat er provinciale en regionale verschillen zijn in aanpak en tempo. Belemmerende factor is dat locaties niet van de ene op de andere dag inzetbaar zijn. Met andere woorden, er gaat tijd verloren tussen de bestuurlijke keuze voor een locatie en de daadwerkelijke realisatie ervan. Dit geldt met name voor structureel inzetbare locaties die over het algemeen een langere realisatietijd kennen. Het is van groot belang om daarom zo snel mogelijk in te zetten op tussenoplossingen, desnoods noodopvanglocaties. Tegen deze achtergrond vragen we u om ook opvanglocaties te realiseren die tijdelijk kunnen worden ingezet.

Tot slot is in bijlage D bij deze brief een tabel opgenomen waarin alle opgaven op het gebied van asielopvang, opvang Oekraïense ontheemden, tijdelijke gemeente opvang en huisvesting, zijn opgenomen per provincie (en waar van toepassing, per veiligheidsregio). In deze bijlage wordt ook apart duidelijk gemaakt wat de opgave per provincie is voor de opvang van amv door het COA, die deel uitmaakt van het totale COA-capaciteitsbesluit, en de Nidos opgave, die meetelt voor de taakstelling huisvesting. Beide categorieën voor opvang van amv verhogen de totale opgaven niet.

¹ Dit betreft de prognose van april 2023 van 77.100 benodigde opvangplekken COA per 1 januari 2024. Hierover zijn de medeoverheden geïnformeerd bij brief van 16 mei 2023. *De extra benodigde opvangplekken (ten opzichte van de in april 2023 geprognosticeerde 77.100) zijn verdeeld conform de aan de LRT afgesproken verdeelsleutel.*

(IV) Taakstelling 2023-II en 2024-I, inclusief alleenstaande minderjarige vreemdelingen (amv)

Evaluatie taakstelling huisvesting statushouders 2023-II

In aanloop naar de vaststelling van de taakstelling 2023-II is, in verband met onzekerheden in een aantal uitvoeringsaspecten, afgesproken om een tussentijdse evaluatie uit te voeren. Uit de evaluatie blijkt dat de taakstelling 2023-II te hoog is vastgesteld en moet worden bijgesteld.

De oorzaak van de bijstelling van de taakstelling 2023-II is dat het aantal statushouders in 2023 te hoog is geraamd in relatie tot de afgegeven vergunningen in 2023.

Hiervoor zijn 2 redenen:

1. Er zijn in de taakstellingsperiode 2023-II minder vergunningen aan statushouders verleend dan verwacht door enerzijds een aangepaste productie bij de IND mede doordat het project Bespoediging Afdoening Asielzaken (BAA) later van start is gegaan en anderzijds een iets lager inwilligingspercentage;
2. Er is sprake van minder nareizigers in het kader van gezinshereniging.

De taakstelling is om deze redenen bijgesteld van 27.300 naar 17.600. De nieuwe taakstelling 2023-II wordt gepubliceerd in de Staatscourant.

Zoals gezegd komt een deel van de te huisvesten statushouders niet in de taakstellingsperiode 2023-II (zie bijlage A), maar op een later moment. Dit betekent dat het moment van huisvesten en inburgering verplaatst wordt naar de taakstellingsperiode 2024-I en verder. Wij vragen u dan ook om u onverminderd te blijven inzetten op de huisvesting en inburgering van statushouders en de achterstanden op de taakstelling in te lopen, conform eerder gemaakte afspraken.

Hierbij wordt benadrukt dat de redenen om de taakstelling 2023-II bij te stellen niet van toepassing zijn op de alleenstaande minderjarige vreemdelingen. Op dit moment wachten bijna 220 amv met een status op een plek binnen de kleinschalige opvang voor statushouders. Deze jongeren zitten op dit moment noodgedwongen langer binnen de grootschalige opvang van het COA. U wordt dan ook opgeroepen om onverkort en met voorrang in de opvang van amv te blijven voorzien.

Taakstelling huisvesting statushouders 2024-I

Reguliere taakstelling

Voor de eerste helft van 2024 is de taakstelling vastgesteld op 18.750 te huisvesten statushouders (zie bijlage B). Dit aantal is berekend door te kijken naar de te verwachten inwilligingen in de periode 1 oktober 2023 t/m 31 maart 2024.

Taakstelling alleenstaande minderjarige vreemdelingen (amv)

De statushouders die onder de taakstelling per gemeente vallen betreffen voor een deel amv. Deze amv worden door Nidos en haar contractpartners gehuisvest. Tot 1 juli 2024 zullen gemeenten in totaal 3.900 amv via Nidos moeten huisvesten (zie bijlage C). Elke amv die door een gemeente via het Nidos wordt gehuisvest, telt mee voor de taakstelling.

De opvangsituatie voor amv is reden tot grote zorg, het betreft hier immers een kwetsbare groep. Sinds de zomer van 2022 is sprake van een aanhoudende hoge instroom van amv. De afgelopen weken is het elke nacht spannend of alle amv -

**Directoraat-Generaal
Migratie**
Directie Regie Migratieketen

Datum
3 oktober 2023

Ons kenmerk
4970503

die recht hebben op opvang- een bed en begeleiding geboden kan worden. De instroom van amv is in 2023 relatief gezien hoog uitgevallen ten opzichte van de reguliere instroom en de verwachting is dat deze instroom hoog zal blijven. Het tekort aan voldoende, duurzame huisvesting voor amv en amv met een status bij zowel het COA als Nidos in combinatie met de huidige opvangsituatie waarbij de kwaliteitsstandaarden niet gehaald kunnen worden, is al geruime tijd reden tot grote zorg. Dit leidt ertoe dat de doorstroom van amv vanuit het aanmeldcentrum Ter Apel, naar COA-opvanglocaties voor amv en vervolgens naar kleinschalige opvangvoorzieningen van het Nidos stagneert. Het COA en Nidos zetten zich onvermoeibaar in om meer duurzame opvangplekken voor amv te realiseren. Dat kunnen zij echter niet alleen.

Het is de verwachting dat de instroom van amv de komende periode aan zal houden en het komend jaar zelfs zal toenemen. Realisatie van passende huisvesting met de juiste begeleiding voor alle amv in Nederland vraagt, zonder terughoudendheid, inzet van ons allen.

Evaluatie 2024-I

Om zo realistisch mogelijk de hoogte van de taakstelling 2024-I te laten aansluiten bij het werkelijk aantal mensen dat een verblijfstatus krijgt, wordt uiterlijk in januari 2024 opnieuw een tussentijdse evaluatie uitgevoerd. Over de uitkomsten van de evaluatie wordt u tijdig geïnformeerd.

(V) Afspraken LRT Huisvestingsopgave statushouders

Ongeacht de neerwaartse bijstelling van de taakstelling 2023-II, loopt de huisvesting van statushouders door gemeenten fors achter. In de eerste helft van dit jaar is bij gemeenten gezamenlijk een achterstand van 5.100 personen ontstaan bij de realisatie van de wettelijke taakstelling. Deze statushouders verblijven momenteel in de opvang bij het COA en wachten op huisvesting, integratie en participatie in onze Nederlandse samenleving. Dat geldt ook voor de alleenstaande minderjarige vreemdelingen met een status die opgevangen worden door het Nidos en de contractpartners van Nidos en ook meetellen voor de huisvestingstaakstelling. Voor de benodigde opvangbehoefte tot het einde van het jaar is het noodzakelijk dat de bijgestelde taakstelling 2023-II wordt gehaald. Ter illustratie is in de bijlage per provincie en gemeente inzicht in de te realiseren aantallen voor de huidige taakstelling. Om op korte termijn tot normalisatie te komen in Ter Apel en alle andere plekken in Nederland die een bijdrage leveren aan de asielopvang, is de reguliere uitstroom van statushouders op basis van de taakstelling een bepalende factor. We gaan de gemeenten intensiever ondersteunen door eerste pilots voor doorstroomlocaties. Daarnaast zetten we een extra stap om de uitstroom op korte termijn te versnellen. Tijdens de Landelijke Regietafel (LRT) op 10 november jl. is besproken om, in afstemming met gemeenten, statushouders in hotels of andere accommodaties onder te brengen. Hiervoor is de Hotel en Accommodatieregeling (HAR) beschikbaar. Het streven is om hiermee per week een aanzienlijke uitstroom van statushouders te realiseren, boven de reguliere uitstroom. De overdracht vindt dan meteen plaats, zodat de statushouder kan starten met integratie in de gemeente en meetelt voor de taakstelling.

Het uitvoeren van dit plan is een gezamenlijke opgave en heeft tot doel om locaties als Ter Apel te ontlasten. Hiertoe richten we een coördinatiecentrum in, met een ondersteuningsteam. Vanuit dit coördinatiecentrum doen Rijk en CdK's gezamenlijk oproepen om de statushouders onder te brengen in reguliere huisvesting, doorstroomlocaties of hotels, vakantieparken of anderszins. Tijdens

**Directoraat-Generaal
Migratie**
Directie Regie Migratieketen

Datum
3 oktober 2023

Ons kenmerk
4 9 70503

de LRT monitoren we de voortgang, zodat tijdig bijgeschakeld kan worden indien nodig.

**Directoraat-Generaal
Migratie**
Directie Regie Migratieketen

Versneld toewijzen corporatiewoningen

Directe uitplaatsing van de statushouder naar een corporatiewoning is het meest optimaal omdat van hieruit de opbouw van het bestaan in Nederland in de permanente huisvestingssituatie kan starten. Om dit versneld op te pakken roepen we iedere gemeente op om met corporaties een gezamenlijk plan te maken om de huisvesting aan statushouders te versnellen.

Datum
3 oktober 2023

Ons kenmerk
4 9 70503

Op de korte termijn brengt deze versnelde huisvesting in de bestaande voorraad verlichting, maar daar tegenover moeten acties komen te staan om ook versneld nieuwe corporatiewoningen te realiseren, zodat verdringing van andere woningzoekenden zoveel mogelijk wordt voorkomen.

Daarnaast is natuurlijk ook blijvende inzet nodig om de woningvoorraad uit te breiden door middel van nieuwbouw, transformatie en verplaatsbare woningen. Ook kan de bestaande woningvoorraad beter worden benut, bijvoorbeeld met woningdelen en hospitaverhuur. Het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties heeft eerder een overzicht¹ opgesteld met alle beschikbare mogelijkheden, ondersteuning en regelingen om de huisvesting van statushouders en andere aandachtsgroepen te stimuleren. In bijlage (E) worden in het bijzonder de mogelijkheden met betrekking tot de regeling grote gezinnen, regeling HAR en verplaatsbare woningen toegelicht.

(VI) Evacués Soedan

Tevens wordt uw aandacht gevraagd voor het volgende: sinds het voorjaar 2023 woedt er een burgeroorlog in Soedan. Dit heeft geleid tot een toestroom van vluchtelingen en evacués. Als gevolg daarvan heeft de Rijksoverheid dit voorjaar een groep evacués uit Soedan gerepatrieerd. Het gaat om personen die in bezit zijn van een Nederlands paspoort omdat ze in het verleden lange tijd in Nederland hebben gewoond en gewerkt, en in sommige gevallen hun gezinsleden met een Sudanese paspoort. Deze personen zijn niet altijd in staat om zelf passende huisvesting te vinden, bijvoorbeeld omdat zij geen wachttijd hebben kunnen opbouwen voor een sociale huurwoning en geen netwerk meer in Nederland hebben om een woning te vinden. Om die reden ondersteunt het ministerie van BZK bij het vinden van permanente huisvesting in de vorm van een sociale huurwoning. Gezien deze omstandigheid van bijzondere aard, wordt deze groep eenmalig toegevoegd aan de taakstelling huisvesting en via de [regeling artikel 31 van de Huisvestingswet 2014](#) aangewezen als categorie van woningzoekenden wier huisvesting bijzondere zorg van rijkswege behoeft. Deze regeling is ingegaan op 29 augustus jl. Het gaat op dit moment in totaal om 175 personen. Het ministerie van BZK heeft de woonbehoeften van alle gezinnen geïnventariseerd. De gezinnen die onderdeel zijn van de groep evacués zijn verschillend in omvang. Indien een gemeente besluit om huisvesting te verzorgen voor één of meerdere gezinnen, tellen zij mee voor de taakstellingperiode waarin zij worden gehuisvest. Daarvoor kan contact worden opgenomen met het ministerie van BZK via: HES@minbzk.nl

(VII) Prognose taakstelling tweede helft 2024

Nu de dagelijkse instroom piekt, in het bijzonder de instroom van amv's, is het aantal gerealiseerde opvangplekken te laag om alle asielzoekers de komende

periode op kunnen vangen. Uit de meest recente Meerjaren Productie Prognose (MPP) 2023-II volgt de verwachting dat de instroom van asielzoekers naar Nederland – bij ongewijzigd beleid- de komende jaren hoog blijft. De opwaartse trend in de instroom van asielzoekers is niet alleen in Nederland zichtbaar, maar ook in de rest van Europa. Het is de verwachting dat de huisvestingsopgave ook voor aankomende taakstellingsperiodes dan ook onverminderd groot zal zijn waarbij rekening gehouden moet worden met een structureel hoge taakstelling voor de komende jaren.

**Directoraat-Generaal
Migratie**
Directie Regie Migratieketen

Datum
3 oktober 2023

Ons kenmerk
4 9 70503

Tot slot

We beseffen dat deze ingewikkelde opgaven veel van u vragen en dat vele betrokkenen in gemeenten, in provincies, en binnen het Rijk zich hiervoor inzetten. Het is en blijft echter van groot belang om aan deze opgaven te voldoen, zodat COA-locaties worden ontlast, er voldoende opvangplekken zijn voor allen die daar recht op hebben én statushouders worden gehuisvest en zo kunnen starten met hun integratie en participatie in de samenleving. Wij willen nogmaals grote waardering uitspreken voor uw niet aflatende inzet bij deze complexe opgaven. We vertrouwen erop dat het zal lukken om deze opgaven op een juiste wijze in te vullen en tot een goed einde te brengen.

De Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid

C. van der Maat

De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelatie

Hugo de Jonge

Bijlagen:

- A Circulaire tweede helft 2023
- B Circulaire eerste helft 2024
- C Circulaire 1 Juli 2024
- D Opvang en Huisvesting Oktober 2023
- E Toelichting bijlage huisvesting

Aan de leden**Datum**

14 november 2023

Ons kenmerk

U202300783

Lbr. 23/043

Telefoon

070-373 83 93

Onderwerp

Taakstelling huisvesting statushouders, opvang van asielzoekers en ontheemden uit Oekraïne

Geachte leden van college en gemeenteraad,

Het kabinet luidt opnieuw de noodklok over het tekort aan opvangplekken voor asielzoekers, de bij de taakstelling achterblijvende huisvesting van vergunninghouders door gemeenten, en het dreigende tekort aan opvangplekken voor Oekraïense ontheemden. Daarvoor stuurde het kabinet op vrijdag 10 november vier brieven¹ naar de Tweede Kamer en ook een brief² naar medeoverheden en woningcorporaties. In deze brief licht de VNG toe wat daarbij steeds de inzet is geweest en zal zijn.

De rol van de VNG beperkt zich tot de (mogelijke) wettelijke taken van gemeenten in het kader van opvang en huisvesting en de consequenties daarvan voor andere taken op gebieden als zorg, welzijn, inburgering, onderwijs en veiligheid. Gemeenten leveren grote inspanningen voor deze opgaven. Sinds 1 juli 2023 hebben gemeenten ruim 9.800 statushouders gehuisvest. Daarnaast vangen zij momenteel meer dan 83.000 ontheemden uit Oekraïne op. Ook leveren gemeenten een bijdrage in het beschikbaar stellen van meer dan 59.000 plekken voor de asielopvang. De VNG streeft daarbij naar structurele oplossingen en meerjarig beleid.

¹ Meerjaren Productieprognose:

https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2023Z19060&did=2023D45953

Verzamelbrief Opvang:

https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2023Z19064&did=2023D45967

Brief inzake Asiel:

https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2023Z19061&did=2023D45956

Voortgang overlastgevend gedrag en crimineel gedrag door asielzoekers:

https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2023Z19062&did=2023D45957

² <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2023/11/10/tk-afschrift-brief-over-vaststellen-capaciteitsbesluit-coa-en-taakstelling-huisvesting-vergunninghouders-2024-i>

Zo roept de VNG voor opvang van asielzoekers op tot de implementatie van de reeds lang afgesproken Uitvoeringsagenda Flexibilisering Asielketen en in het verlengde daarvan de verbeterde Spreidingswet waar deze dagen over wordt gesproken in de Eerste Kamer. Voor de opvang van Oekraïners is een langetermijnperspectief nodig voor onderdak en ook voor de huisvesting van vergunninghouders (ook wel statushouders) hebben gemeenten perspectief en ondersteuning nodig. Steeds weer roept de VNG op tot structurele afspraken en oplossingen: uitvoerbaar, haalbaar en betaalbaar beleid en weggkomen uit de crisishouding waar het kabinet in is beland. Deze oproepen leidden nog niet tot een antwoord van het rijk, daarover gaat de VNG ook met een aanstaand nieuw kabinet in gesprek.

Op de korte termijn vraagt het kabinet van gemeenten vol in te zetten op de huisvesting van statushouders als middel om plekken vrij te maken in de asielopvang. Ook omdat statushouders dan kunnen beginnen met inburgeren, integreren en meedoen in onze samenleving. De VNG steunt deze oproep, maar ziet tegelijk dat dit ongelooflijk veel vraagt van gemeenten. Gemeenten die deze opgave moeten uitvoeren binnen een veel bredere opgave. Gemeenten worden gevraagd om veel verschillende aandachtsgroepen (waaronder statushouders) te huisvesten. Deze totale groep wordt groter, en er komen steeds minder sociale woningen beschikbaar.

En dit alles naast het realiseren van de opgaven zoals de opvang van Oekraïense ontheemden, de tekorten op de arbeidsmarkt, die ook weer effect hebben op het ondersteunend beleid zoals zorg, welzijn, inburgering en onderwijs, vraagstukken rond veiligheid en gebrek draagvlak, en de brede vraagstukken rond de woningmarkt en woningbouw. De VNG vraagt daarom aan het huidige én nieuwe kabinet om samen te onderzoeken hoe we meerjarig deze opgaven in samenhang kunnen doorzien en aanpakken. Belangrijk daarbij is een goede financiële uitgangspositie voor gemeenten, waarbij taken en middelen in balans zijn en gemeenten in staat worden gesteld om structurele taken uit te voeren.

Over deze uitdagingen overlegt de VNG met het kabinet en andere partijen (COA, IND, provincies, commissarissen van de Koning in hun rol van rijksorgaan, en woningcorporaties) aan de Landelijke Regietafel Asiel en Migratie (LRT).

Achtereenvolgens gaan we in deze brief in op de volgende thema's:

- De huisvestingsopgave voor statushouders;
- De opvang van asielzoekers;
- De opvang van Oekraïense ontheemden.

De huisvestingsopgave voor statushouders

De feitelijke opgave voor de komende twee tot negen maanden

De taakstelling voor de huisvesting van statushouders voor de tweede helft van 2023 is naar beneden bijgesteld (was 27.300, wordt 17.600). Oorzaken van deze bijstelling zijn onder meer:

- er kwamen minder nareizigers dan verwacht
- er zijn minder asielaanvragen ingewilligd dan verwacht
- de IND is later gestart met een inhaalslag in de beoordeling van asielaanvragen

Naast de taakstelling van 2023-II moeten gemeenten voor het eind van het jaar de achterstand van bijna 5.100 statushouders uit de eerste helft van 2023 inlopen. Voor de eerste helft van 2024 is de nieuwe taakstelling dat gemeenten 18.750 mensen moeten huisvesten. Deze taakstelling bestaat uit de reguliere prognose op instroom, vermeerderd met een uitgestelde inhaalslag van de

IND. Conform wettelijke voorschriften had het rijk vóór 1 oktober deze taakstelling kenbaar moeten maken; de VNG heeft meermaals aangegeven dat het voor een goede uitvoering belangrijk is om taakstellingen zo vroeg mogelijk te communiceren.

Langere termijn

Als we naar de middellange termijn kijken (2024 en 2025) zien we in de meerjarenprognose van het kabinet vooralsnog geen daling van de instroom, en zelfs eerder een stijging. Dit is voor de VNG reden om het kabinet te vragen om samen met gemeenten te komen tot een realistische prognose van de mogelijkheden tot huisvesting van alle aandachtsgroepen, waaronder statushouders, de komende jaren. Hierbij zal gekeken moeten worden naar het brede doelgroepen-, huisvestings- en bouwbeleid. Mensen opvangen in hotels of vakantiewoningen kan alleen een goede keuze zijn als dit echt tijdelijk is en er voldoende doorstroombmogelijkheden zijn, niet alleen de komende paar maanden, maar structureel.

Flankerend beleid

De VNG blijft het kabinet vragen aandacht te hebben voor de consequenties van hogere instroom voor terreinen als zorg, welzijn, onderwijs, inburgering, draagvlak en veiligheid. Hiervoor is soms ondersteuning nodig van ketenpartners, soms extra geld, soms extra regels en soms juist minder regels.

Interbestuurlijk toezicht

Het kabinet vraagt de provincies het toezicht op gemeenten die achterblijven op de taakstelling te intensiveren. Interbestuurlijk toezicht is een bestaand instrument, en daarom een geëigend instrument mits toegepast vanuit de reële mogelijkheden van individuele gemeenten. De VNG gaat hierover in gesprek met het kabinet.

De opvang van asielzoekers

Tekort aan opvangplekken

Er is op dit moment een tekort aan opvangplekken, mede omdat er een groot aantal statushouders waarvoor nog geen woning beschikbaar is gesteld, nog in de opvang verblijft. De VNG constateert dat de steeds wisselende communicatie en verschillende vragen die het kabinet aan provincies en gemeenten stelt, ertoe leiden dat het voor de Provinciale Regietafels (PRT's) moeilijk maakt een consistente koers te varen. De VNG pleit dan ook voor hanteren van één verdeelsleutel die consequent wordt toegepast, waarna eventuele tussentijdse verzoeken worden gelieerd aan de oorspronkelijke opdracht. Op die manier kunnen PRT's structureel gaan bouwen aan een verdeling tussen gemeenten. In de brief van 10 november is nu aangegeven dat gemeenten 96.000 opvangplekken moeten realiseren voor 1 januari 2025, waarvan 8.100 voor alleenstaande minderjarige vreemdelingen (amv). Dit nieuwe capaciteitsbesluit vervangt alle voorgaande verzoeken vanuit het kabinet. De opgaven die zijn genoemd in de brief van 10 november 2023 zijn de opgaven waar provincies en gemeenten zich op dienen te richten.

Kleinschaligheid

Door een aantal leden van de Tweede Kamer is met betrekking tot de kleinschalige asielopvang een motie ingediend.³ De VNG verzoekt al jaren om kleinschalige opvang echt mogelijk te maken. Door het COA wordt nu verder uitwerking gegeven aan een uitvoeringskader waarbinnen kleinschalige opvang gerealiseerd kan worden. Zo gaat het COA langjarig samenwerken met het

³ Kamerstukken II 2021/22, 19 637, nr. 2939

Rode Kruis teneinde ondersteuning door het Rode Kruis bij de exploitatie van en de begeleiding op met name kleinere locaties (vanaf ongeveer 50 asielzoekers) beter mogelijk te maken. Gemeenten kunnen voor aanmeldingen of vragen omtrent de inzet van kleine opvanglocaties terecht bij het COA en Rode Kruis.

De opvang van Oekraïense ontheemden

Dreigend tekort aan opvangplekken

De afgelopen tijd zien we dat er een tekort aan opvangplekken voor Oekraïense ontheemden ontstaat. Dit maakt het werk van de 'hubs' (aanmeldlocaties voor Oekraïense ontheemden die opvang nodig hebben) in Amsterdam en Utrecht zeer lastig, en is deze in Amsterdam zelfs tijdelijk gesloten. Via het Veiligheidsberaad, dat tot 1 januari a.s. een coördinerende en ondersteunende rol heeft, worden extra plekken gezocht conform de in het Veiligheidsberaad afgesproken verdeelsleutel; nog niet alle regio's voldoen daaraan.

Nieuwe regelgeving vertraagd

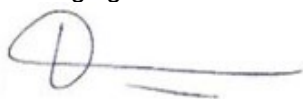
De tijdelijke wet Opvang Oekraïners die het geldende staatsnoodrecht gaat vervangen, zal tenminste niet per 1 januari 2024 in werking treden, omdat de wet nog niet is behandeld in het parlement. Met deze wet verschuift de verantwoordelijkheid van de burgemeesters (op basis van het staatsnoodrecht) naar het College van B&W. Daarnaast werd in de wet en lagere regelgeving een aantal andere zaken geregeld. Vooruitlopend op deze nieuwe regelgeving wordt gewerkt aan een nieuw Bestuurlijk Afsprakenkader (BAK) voor de opvang van Oekraïners. De VNG zal haar leden hierover op korte termijn nader informeren.

Derdelanders

In eerdere ledenbrieven, meest recent op 1 september jl.⁴, informeerde de VNG u over de stand van zaken rond de beëindiging van de toepasselijkheid van de Europese Richtlijn Tijdelijke Bescherming (RTB) voor zg. derdelanders (mensen zonder Oekraïens paspoort die ten tijde van uitbreken van de oorlog rechtmatig in Oekraïne verbleven). Inmiddels heeft de zitting van de Raad van State plaatsgevonden, maar is er nog geen uitspraak. Wanneer deze uitspraak volgt is nog niet zeker. Conform de afspraken die de VNG heeft gemaakt met het kabinet, zal na de uitspraak eerst een bestuurlijk overleg volgen om de consequenties van de uitspraak voor de uitvoering in gezamenlijkheid te bespreken.

Mocht u vragen hebben naar aanleiding van deze ledenbrief, neemt u dan gerust contact op met de VNG via vluchtelingen@vng.nl

Met vriendelijke groet,
Vereniging van Nederlandse Gemeenten

mr L.K. Geluk
Algemeen directeur

⁴ <https://vng.nl/brieven/beeindiging-rtb-derdelanders-per-4-september-0>